

Felsőoktatási LLL: Új kihívások és megoldások – A modellváltás és COVID Pandémia hatásai
Az EU Tanácsának állásfoglalása az oktatás és képzés terén az európai oktatási térség létrehozása érdekében és azon túlmutatóan folytatott európai együttműködés stratégiai keretrendszeréről (2021–2030).

A kihívások, amelyekkel szemben állunk

Miháldinecz Edit
Milton Friedman Egyetem
Andragógia Ma
2022

Új Uniós szintű oktatáspolitikai célok a 2021 – 2030-as időszakra

Korábban az uniós tagállamok 2014 – 2020 időszakra tűztek ki közös oktatáspolitikai célokat. Ez az időszak lezárult. Az új, tíz évre szóló együttműködési célok elérendő eredményeiről 2021. február 19.-én, egy informális ülésen egyeztek meg. Öt fő iránynt jelöltek meg 2021 – 2030 közötti időszakra.

- 1. stratégiai prioritás: A minőség, a méltányosság, a befogadás és a mindenki számára elérhető siker előmozdítása az oktatásban és a képzésben**
- 2. stratégiai prioritás: A mindenki számára elérhető egész életen át tartó tanulás és mobilitás megvalósítása**
- 3. stratégiai prioritás: A kompetenciák és a motiváció erősítése az oktatási szakmában**
- 4. stratégiai prioritás: Az európai felsőoktatás megerősítése**
- 5. stratégiai prioritás: A zöld és digitális átállás támogatása az oktatásban és képzésben, illetve azokon keresztül**

Az első a minőségi, befogadó és méltányos oktatás, képzés megteremtése, amely hozzájárul a társadalmi egyenlőtlenségek mérséklődéséhez. Ennek megvalósítása érdekében egyéb intézkedéseket szükséges biztosítani a hátrányos helyzetű, speciális nevelési igényű vagy fogyatékkal élő fiatalok tanulásba való bekapcsolódását, továbbra is fejleszteni kell a diákok alapkészségeit, javítani kell a nyelvoktatás minőségét. A korai iskolaelhagyók számának csökkentése érdekében olyan szemléletmód kialakítása, amely a tanulókat helyezi a középpontba.

Konkrét intézkedések:

- **Kulcskompetenciák** megszerzésének elősegítése,
- A **nyelvtanítás és a nyelvtanulás** átfogó megközelítéséről szóló 2019. évi tanácsi ajánlás végrehajtásának folytatása,
- **Az európai perspektíva beemelése az oktatásba és a képzésbe,**
- Az **oktatási és képzési intézmények biztonságos,** az erőszaktól, a megfélemlítéstől, a káros hatású beszédétől, a dezinformációtól és a megkülönböztetés minden formájától mentes **környezetként való fenntartása,**
- Az **iskolai környezet biztonságos és támogató voltának elősegítése,**
- Minden **tanuló segítése** abban, hogy az **alapkészségek terén elérje az alapszintet,**
- A sikeres oktatási stratégiák nemzeti szintű előmozdítása,
- A **tanulók** egyre növekvő mértékű **sokszínűségének kezelése,**
- A **kisgyermekkorai nevelés és gondozás uniós minőségi keretrendszerének végrehajtása,**
- A **nemek között az oktatás és képzés terén** fennálló különbségek, valamint a lányok és a fiúk, illetve a nők és a férfiak közötti **esélyegyenlőség hiánya elleni fellépés** a nemek egyensúlyát fokozottabban szem előtt tartó oktatási döntések,
- Az adatgyűjtés és az innováció támogatása a befogadásnak és a nemek közötti egyenlőségnek az oktatásban való megvalósítása érdekében,
- **A polgári, az interkulturális és a társadalmi kompetenciák javítása,** a kölcsönös megértés és tisztelet előmozdítása,
- **A nem formális tanulás,** azon belül az önkéntesség előmozdítása, **megbecsülése és elismerése,**
- **Az etikus magatartás kialakítása,**
- **A minőségi és inkluzív oktatásba és képzésbe való fenntartható beruházás támogatása.**

Az Európai Unió Hivatalos Lapja, ÁLLÁSFOGLALÁSOK TANÁCS A Tanács állásfoglalása az oktatás és képzés terén az európai oktatási térség létrehozása érdekében és azon túlmutatóan folytatott európai együttműködés stratégiai keretrendszeréről (2021–2030) (2021/C 66/01) C 66/17, C 66/18

Második irányként az élethosszig tartó tanulás mobilitás lehetőségét teremtenék meg mindenki részére. A tagállamok megkönnyítenék az átjárhatóságot a különböző képzések között, egyszerűbbé tennék a tanuláshoz való visszatérést életkortól függetlenül. Az átképzésre nagy hangsúlyt fektetnének, amely a munkaerőpiaci követelményekhez való alkalmazkodást könnyítené meg a munkavállalók számára. A mobilitást nehezítő akadályok megszüntetését is szorgalmazzák, egyszerűbbé tennék az adminisztrációs teendőket, a képesítések elismerését.

Konkrét intézkedések:

- **Az egész életen át tartó tanulásra vonatkozó stratégiák újraindítása és folytatása,**
- **A stratégiák megbízhatóbbá és inkluzívabbá tétele** annak érdekében, hogy a **korai iskolaelhagyók életük során rugalmas formákban térhessenek vissza az oktatásba,**
- Annak biztosítása, hogy az **oktatási és képzési,** és ezen belül a **felnőttoktatási rendszerek minden tanulót támogassanak a változóban lévő munkaerőpiacra való belépésben** és abban, hogy hozzájáruljanak saját személyes fejlődésükhöz,
- **A szakképzésnek a helyreállítása,**
- **A felnőttkori tanulásra vonatkozó megújított európai cselekvési program naprakésszé tétele,**
- Az egyrészt a tanulók, a tanárok, az oktatók, valamint az oktatási és képzési személyzet mobilitására, másrészt az intézmények együttműködésére vonatkozó szabadság előmozdítása Európában és Európán túl, **a tanulási célú mobilitás és a határokon átnyúló együttműködés** révén,
- A tanulási célú mobilitásra vonatkozó, a megerősített **Erasmus+ programot kísérő keret naprakésszé tétele,**
- **A felsőfokú és a felső középfokú képesítések, valamint a külföldi tanulmányi időszakok eredményei automatikus kölcsönös elismerésének ösztönzéséről szóló tanácsi ajánlás (2018. november 26.) maradéktalan végrehajtására irányuló munka folytatása.**

Az Európai Unió Hivatalos Lapja, ÁLLÁSFOGLALÁSOK TANÁCS A Tanács állásfoglalása az oktatás és képzés terén az európai oktatási térség létrehozása érdekében és azon túlmutatóan folytatott európai együttműködés stratégiai keretrendszeréről (2021–2030) (2021/C 66/01) C 66/18, C 66/19

A harmadik prioritás a pedagógusok kompetenciáinak fejlesztése és a szakma vonzóbbá tétele. Fontos az oktatók társadalmi és pénzügyi elismerése, amiben fontos szerepet töltene be az Európai Innovatív Tanítási Díj, mellyel a minőségi munkát ismernék el, és amelynek létrehozását a Bizottság az idei esztendőben tervezi. Az oktatók alapkészségei közé a digitális jártasságok szintén beleértendőek, ezek elsajátítását már a pedagógusképzés során szükséges elkezdniük. A tanárok folyamatos szakmai fejlődésére pedig lehetőséget kell biztosítani mind európai, mind nemzeti keretek között.

Konkrét intézkedések:

- **A legjobb** és a pedagógusi és tanári hivatás tekintetében **legmegfelelőbb jelöltek toborzásának és kiválasztásának támogatása,**
- **A tanári hivatás vonzerejének és társadalmi elismertségének fokozása,**
- A különféle szakmai életpályákra vonatkozó **nemzeti keretrendszerek és az egész életen át tartó pályaorientáció kidolgozását,**
- **A tanároknak vonatkozó kompetenciakeretek formáját öltő szakpolitikai eszközök kidolgozása,**
- **Az alap- és bevezető képzés,** valamint a **folyamatos szakmai fejlődés támogatása** minden szinten, különös tekintettel a tanulók egyre növekvő mértékű sokszínűségének és sajátos szükségleteinek kezelésére, a korai iskolaelhagyás megelőzésére és a munkaalapú tanulás elősegítésére,
- **A tanárképző intézmények hálózatainak** – a javasolt Erasmus tanárképző akadémiák révén történő – **kialakítása** a gyakorlatközösségek gyarapítása, a tanároknak szóló tanulási lehetőségek biztosítása,
- **A tanári kiválóság ösztönzésének támogatása** az oktatás és képzés minden szintjén,
- **A pedagógusok támogatása** az oktatási és képzőintézményekben jelentkező **nyelvi és kulturális sokszínűség kezelésében,**
- **A tanárok Európán belüli tanulási célú mobilitásának** mennyiségi és minőségi fokozását célzó, szükségleteik **feltérképezése,**
- A munkakörülmények javítását és a munkahelyi stressz kezelését célzó intézkedések és mechanizmusok kidolgozása,
- **Törekvés a nemek közötti egyenlőtlenségek csökkentésére,**
- Annak biztosítása, hogy a pedagógus- és **tanárképzési programok** felkészítsék tanárokat és oktatókat arra, hogy kulcsszerepet fognak betölteni egyrészt a tekintetben, hogy felvértezzék a tanulókat azon kompetenciákkal, amelyek segítségével életük, munkájuk és tevékenységeik során elő tudják segíteni a fenntartható fejlődést, másrészt abban, hogy elősegítsék minden tanuló jóllétét és mentális egészségét.

Negyedik célkitűzésként szerepel az együttműködés szorosabbá fűzése a tagállamok között. Kiváló lehetőség az Európai Egyetemek kezdeményezés, amely a részt vevő felsőoktatási intézmények nemzetközi versenyképességének növelése mellett, a tantervek összehangolása révén a hallgatók számára lehetővé teszi, hogy maguk dönthessék el, mikor, melyik egyetemen kívánnak tanulni, a képzés végén pedig egy európai diplomát szerezhetnek. Az európai egyetemek az Erasmus+ programban részt vevő nemzetek intézményeinek határokon átívelő szövetségeit jelentik. Idáig 41 európai egyetemet választott ki pályázat útján a Bizottság, amely összesen 279 felsőoktatási intézményt foglal magába, közülük 11 magyarországit. Az egyetemeknek úgynevezett „tudásterekké” kell válniuk, vagyis egy erősebb kapcsolat kiépítése a cél a felsőoktatás és a kutatás szférája között.

Konkrét intézkedések:

- Szorosabb és mélyebb **együttműködés szorgalmazása a felsőoktatási intézmények között,**
- **Részvétel az „Európai Egyetemek”** kezdeményezésnek az Erasmus+ program keretében, az Európai horizonttal és más finanszírozási eszközökkel szinergiában történő megvalósításában,
- **A felsőoktatás átalakítására vonatkozó menetrend kialakítása,**
- A kiegyensúlyozott mobilitási áramlások és a **képzett munkaerő optimális cirkulációjának ösztönzése,**
- A felsőoktatási intézmények által a **„tudásnégyyszög” (oktatás, kutatás, innováció és a társadalom szolgálata) központi tényezőjeként betöltött szerep támogatása,**
- **A képesítéseknek és a külföldi tanulmányi időszakoknak a mobilitás és a további tanulási tevékenységek céljából történő automatikus kölcsönös elismerésének megerősítése,**
- **Az európai diákigazolvány használatának ösztönzése,**
- **A felsőoktatás relevanciájának megerősítése** a munkaerőpiac és a társadalom tekintetében, szorgalmazva például az **olyan tantervek fejlesztését, amelyek ösztönzik a munkaalapú tanulást.**

Az Európai Unió Hivatalos Lapja, ÁLLÁSFOGLALÁSOK TANÁCS A Tanács állásfoglalása az oktatás és képzés terén az európai oktatási térség létrehozása érdekében és azon túlmutatóan folytatott európai együttműködés stratégiai keretrendszeréről (2021–2030) (2021/C 66/20,

Utolsó, ötödik célként a tagállamok az oktatáson keresztül hozzájárulnának ahhoz a más területeken is kitűzött digitális és zöld átalakuláshoz, amely a környezettudatos, fenntartható életmód kialakítását, illetve a digitalizációs folyamatokhoz való alkalmazkodást hivatott elősegíteni.

Konkrét intézkedések:

- **A digitális berendezések és infrastruktúra, a konnektivitás, valamint a nyitott és digitális oktatási segédanyagok és pedagógiai módszerek rendelkezésre állásának, hozzáférhetőségének és minőségének intenzív javítása** az oktatás és képzés minden szintjén,
- **Az alap- és haladó szintű digitális készségek és kompetenciák fejlesztésének kezelése** az oktatás és képzés minden szintjén,
- **A bevált gyakorlatok kölcsönös megosztásának és a 2021–2027-re szóló digitális oktatási cselekvési tervben szereplő tevékenységek végrehajtásának fokozása,**
- **A szakértelem és az erőforrások mozgósítása** a hálózatépítés érdekében, valamint **a kreatív megközelítések támogatása** a környezetbarát oktatásban, a tervezett „Oktatás az éghajlatért” koalíció révén,
- **A környezeti fenntarthatóság szempontjainak érvényesítése** az oktatás és a képzés tanterveiben,
- **Az oktatás és képzés új infrastruktúráinak kialakítása és a meglévő épületek felújítása.**

A stratégiai irányvonalakon kívül, konkrét célkitűzéseket is megfogalmaztak 2030-ra, néhány esetben 2025-re, amelyeket uniós szinten, közösen kellene teljesíteniük a tagállamoknak, elérésükhöz pedig minden állam a lehetőségeikhez mértén járul hozzá.

- 1. Az alapkészségek terén gyengén teljesítő 15 évesek:** Az olvasás, a matematika és a természettudományok terén gyengén teljesítő 15 évesek aránya 2030-ra legfeljebb 15 % lehet.
- 2. A digitális készségek terén gyengén teljesítő nyolcadik osztályosok:** A számítástechnikai és informatikai műveltség terén gyengén teljesítő nyolcadik osztályosok aránya 2030-ra legfeljebb 15 % lehet.
- 3. A kisgyermekkorai nevelésben és gondozásban való részvétel:** 2030-ra a 3 éves kor és a kötelező beiskolázási életkor közötti gyermekek legalább 96 %-ának részt kell vennie a kisgyermekkorai nevelésben és gondozásban.
- 4. Korai iskolaelhagyók:** A korai iskolaelhagyók arányát 2030-ra 9 % alá kell csökkenteni.
- 5. A felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya:** A felsőfokú végzettséggel rendelkező 25–34 évesek arányának 2030-ra el kell érnie legalább a 45 %-ot.
- 6. A szakképzésben végzettek munkaalapú tanulásban való részvétele:** A szakképzésben végzett azon személyek arányának, akik szakképzésük során munkaalapú tanulásban vettek részt, 2025-re el kell érnie legalább a 60 %-ot.
- 7. Felnöttek tanulási tevékenységekben való részvétele:** 2025-re azon 25–64 éves felnőttek arányának, akik a megelőző 12 hónapban tanulási tevékenységben vettek részt, el kell érnie legalább a 47 %-ot.

A tagállamok képviselői ez alkalommal a tanulmányi mobilitás lehetőségével élőkkal kapcsolatban, illetve az iskolarendszerekből frissen kikerült fiatalok munkaerőpiaci elhelyezkedésére vonatkozóan nem határoztak meg elérendő arányszámokat.

Az Európai Unió Hivatalos Lapja, ÁLLÁSFOGLALÁSOK TANÁCS A Tanács állásfoglalása az oktatás és képzés terén az európai oktatási térség létrehozása érdekében és azon túlmutatóan folytatott európai együttműködés stratégiai keretrendszeréről (2021–2030) (2021/C 66/01) C 66/15, C 66/16

2021 – 2030 közötti időszakra tervezett keretrendszerben látható, hogy megváltozott a tervezés irányvonala. Erőteljesebbé vált a váratlan helyzetekre való rugalmasság igénye, valamint a gyorsan reagáló környezethez adaptívan igazodó megoldások kidolgozása

Előtérbe került azoknak a megoldásoknak a fejlesztése, amelyek biztosítják a tanulás menetének zavartalanságát. Az Európai Unió tanácsának ajánlásában hangsúlyt kapott a digitális fejlesztés, a digitális beruházások, az infrastruktúra fejlesztése, a konnektivitás, a nyitott és a digitális oktatási segédanyagok és pedagógiai módszerek rendelkezésre állásának, hozzáférhetőségének javítása. Ugyanakkor rávilágított a tagállamok közötti digitális szakadékokra, a konnektivitási hiányosságokra. Megvilágította a különböző jövedelmi csoportok, a város és a vidék között fennálló egyenlőtlenségeket. De megmutatta, hogy az oktatásban és képzésben az innovatív megoldásokban mekkora potenciál rejlik. Jól látható ennek a területnek a további fejlesztési igénye. Ahhoz, hogy ez megvalósuljon, fontos a mobilitást megakadályozó tényezők feltárása, az akadályok elhárítása, valamint a megoldási lehetőségek vázolása. Jelentős hangsúly tevődik a regionális együttműködésre is. Követni kell a trendeket, a jó példákat.

A tanulási stratégiák, tanulás elméletek fejlődése már korábban rámutatott, hogy a társadalmi környezet változásaihoz igazodni szükséges. Ezek a változások már elindultak az utóbbi 20-30 évben, gondoljunk csak arra, hogy Georg Siemens (kanadai pszichológus professzor) a konnektivizmus élharcosa és Stephen Downes (kanadai filozófus és szószólója az online tanulásnak) 1995 óta kutatják és népszerűsítik a számítógépes és online technológiák oktatásban való felhasználását.

De gondolhatunk akár a blended learning (vegyes) képzési modellekre is. Ezeknek a módszereknek a használata, tehát adott volt, a pandémiás időszak pedig megmutatta számunkra, hogy működik is. Ugyanakkor ezek a területek fejlesztésre szorulnak.

Kihívások, melyek érintették a Covid időszakot.

- Hirtelen kellett átállni az oktatási intézményeknek a jelenléti oktatásról az online oktatásra. Abban az intézményben a váltás könnyebb volt, ahol már eleve adottak voltak a feltételek.
- Problémát jelenthetett az online platform kiválasztása.
- Skype, google meet stb.
- Oktatók felkészültsége a digitális eszközök területén.
- Azon tanároknak jelentett nehézséget, akik még nem oktattak digitális felületen.
- Tanulók felkészültsége a digitális eszközök területén.
- Az oktatás videókonferenciákon zajlott, amit okostelefonon, laptopon, tableten lehetett követni, ezeken keresztül interakcióba lépni már nem volt olyan egyszerű, főleg akkor, ha egyszerre több alkalmazást is kellett használni.
- Kurzus tartalmak minősége, mennyisége.
- Számolásra alapuló tantárgyak tananyagainak a megértése
- Személyes kontakt hiánya.
- Online kommunikáció nehézségei.
- Egyszerre többen kérdeznek, a tanárnak tudnia kell, hogy ki kérdezett, ez online felületen video hívás keretében nehézségeket okozhatott.
- Önálló tanulás nehézségei.
- Tanuló saját időbeosztása, saját maga tervezett ütemű haladása, a tanulásra szánt idő helyes beosztása.
- Számonkérés (pl. az oktatók kevesebb időt adtak a feladatok megoldására, hogy ne legyen idő segítség kérésre).

Merre tovább az eddigi tapasztalatok alapján???

„Az egész életen át tartó tanulás immár nem csupán az oktatás és képzés egyik aspektusa: ennek kell irányító elvé válnia az ellátás és részvétel terén a tanulási összefüggések teljes kontinuumában. Az elkövetkezendő évtizedben ezt az elképzelést (víziót) kell a gyakorlatban megvalósítani. Európa minden lakójának – kivétel nélkül – biztosítani kell az esélyegyenlőséget, hogy a társadalmi és gazdasági változás által támasztott igényekhez igazodni tudjanak, és Európa jövőjének kialakításában aktívan részt vehessenek.” (Memorandum on Lifelong Learning, European Commission, Brussels, 2000)

Továbbra is ez a cél!

Minőség és multidiszciplinaritás az élethosszig tartó tanulásban – Mikro tanúsítványok/Mikrokredit/Badging alkalmazások, európai egyetemi szövetségek/kiválósági partnerségek kialakítása, bevezetése!!!!

Forrás

Az Európai Unió Hivatalos Lapja, ÁLLÁSFOGLALÁSOK TANÁCS A Tanács állásfoglalása az oktatás és képzés terén az európai oktatási térség létrehozása érdekében és azon túlmutatóan folytatott európai együttműködés stratégiai keretrendszeréről (2021–2030)

Köszönöm a figyelmet!

Miháldinecz Edit
Milton Friedman egyetem
Andragógia Ma
2022.